

Innst. O. nr. 56.

(1999-98)

Innstilling fra næringskomiteen om lov om opphevelse av lov av 25. juni 1936 nr. 4 om enkelte bestemmelser angående meieriselskaper.

Ot.prp. nr. 27 (1998-99).

Til Odelstinget.

SAMMENDRAG

Landbruksdepartementet legger i proposisjonen frem forslag om opphevelse av lov av 25. juni 1936 nr. 4 om enkelte bestemmelser angående meieriselskaper. Lovforslaget innebærer at samvirkeselskap som driver meierivirksomhet får de samme selskapsrettslige rammebetingelser som samvirkeselskap for øvrig.

Stortinget samtykket våren 1996 til at det ble etablert en ny markedsordning for melk. I den forbindelse varslet man at det ville bli fremmet forslag for Stortinget om å oppheve någjeldende meieriselskapslov.

Landbruksdepartementet viser i proposisjonen til at meierisektoren i dag er vesentlig endret i forhold til situasjonen da meieriselskapsloven ble vedtatt.

En særregulering av meierisektoren på dette området er etter departementets oppfatning ikke i tråd med landbrukspolitiske retningslinjer. Det vises i denne forbindelse til St.prp. nr. 72 (1995-96) s. 47 og St.prp. nr. 70 (1996-97) kap. 9.1.8.

I praksis innebærer en opphevelse av de resterende bestemmelser i meieriselskapsloven at det enkelte selskaps vedtekter vil bli den viktigste bakgrunn for å kunne avgjøre rettsforholdet mellom medlemmene i organisasjonen.

En opphevelse av meieriselskapsloven tar sikte på å likestille samvirkeselskap som har meieribedrift eller melkeomsetning til hovedformål, med øvrige samvirkeselskap.

Forslaget medfører ingen økonomiske eller administrative konsekvenser.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Bjarne Håkon Hanssen, Einar Johansen, Kjell Opseth, Torstein Rudihagen, Oddbjørg Ausdal Starrfelt og Rita Tveiten, fra Fremskrittspartiet, Øystein Hedstrøm og Terje Knudsen,

fra Kristelig Folkeparti, Modulf Aukan og Anita Apelthun Sæle, fra Høyre, Ansgar Gabrielsen og Ivar Kristiansen, fra Senterpartiet, Jon Tørset, og fra Venstre, Leif Helge Kongshaug, viser til den framlagte proposisjonen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Høyre, viser til at Stortingets beslutning i lov av 20. desember 1996, nr. 107, innebærer at behovet for endringer i meieriselskapslovens §§ 5 - t.o.m. 7 er oppfylt. Forutsetningen for gjennomføring av ny markedsordning for melk, (jf. St.prp. nr. 72 (1995-96)) er derfor oppfylt gjennom vedtak XII slik dette er beskrevet i proposisjonens kap. 8.1. Vedtaket opphevet de tidligere konkurranserettslige begrensninger i meieriselskapsloven, og åpnet for at melkeprodusenter i tråd med intensjonene i den nye markedsordningen for melk kunne skifte meieriselskap slik den generelle konkurranselovgivning forutsetter.

Flertallet viser til at departementet har påpekt at en eventuell opphevelse av §§ 2-4 i dagens meieriselskapslov, ikke har direkte sammenheng med innføringen av ny markedsordning for melk - slik denne ble vedtatt av Stortinget våren 1996. Flertallet har merket seg at Justisdepartementets syn, kfr. Ot.prp. nr. 27 (1998-99) er at en eventuell opphevelse av resterende bestemmelser i meieriselskapsloven først og fremst har sammenheng med landbrukspolitiske vurderinger. Flertallet er enige i dette og vil peke på at en opphevelse av §§ 2-4, som foreslått i Ot.prp. nr. 27 (1998-99) vil begrense mulighetene til å gjennomføre rasjonelle sammenslutninger av andelsselskaper ved at dette etter en eventuell lovendring vil kreve tredjedels flertall.

Flertallet vil peke på at Stortingets intensjon ved innføring av ny markedsordning for melk var ønsket om en økt konkurranse, som også skulle åpne for deltagelse fra nye aktører i markedet. Flertallet ser

positivt på en slik utvikling men finner det uheldig at den foreslåtte opphevelse av meieriselskapslovens §§ 4-5 vanskeliggjør en beslutningsprosess som kan føre til nødvendig sammenslutning av meieriandelslag for derved å oppnå en mer rasjonell og kostnads-effektiv struktur.

Flertallet er kjent med at en nærmere vurdering av behovet for en egen samvirkelov - eller egne bestemmelser for samvirkelag i aksjelovgivning vil bli vurdert av et eget nylig oppnevnt samvirkeutvalg under ledelse av høyesterettsdommer Magnus Aarbakke. Flertallet mener derfor at det ikke skal foretas endringer i dagens meieriselskapslov før dette er vurdert av ovennevnte utvalg og fremmer derfor følgende forslag:

«Ot.prp. nr. 27 (1998-99) om lov om opphevelse av lov av 25. juni 1936 nr. 4 om enkelte bestemmelser angående meieriselskaper, avvises.»

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre viser til at den prinsipielle begrunnelsen for å fremme proposisjonen var å legge til rette for en lik selskapsrettslig struktur innenfor meierisektoren som innenfor andre sektorer i jordbruket. I St.prp. nr. 72 (1995-96) om jordbruksoppkjøret 1996 s. 47 uttalte Landbruksdepartementet at det ved en slik tilrettelegging "også burde være det samme konkurranseregulerende og selskapsrettslige lovgrunnlag for virksomheten". I den forbindelse varslet departementet at man ville fremme forslag om å oppheve någjeldende meieriselskapslov. Departementet gjentok disse intensjonene i forbindelse med behandlingen av jordbruksoppkjøret 1997, jf. St.prp. nr. 70 (1996-97), kap. 9.1.8.

Disse medlemmer mener på denne bakgrunn at departementets forslag om opphevelse av de selskapsrettslige bestemmelsene i meieriselskapsloven må sees som en oppfølging av Stortingets vedtak i forbindelse med behandlingen av ovennevnte proposisjon (vedtak XII, jf. St.prp. nr. 72 (1995-96)). I vedtaket samtykket Stortinget til at det ble etablert en ny markedsordning for melk i samsvar med det opplegg som departementet skisserte.

Disse medlemmer understreker at meierisektoren må sies å være vesentlig endret i forhold til situasjonen da meieriselskapsloven ble vedtatt i 1936, og mener at man i dag ikke har tilstrekkelig begrunnelse for å beholde en særregulering av meieriselskaper. En opphevelse av resterende bestemmelser i meieriselskapsloven vil bidra til å skape en enklere og mer harmonisert selskapslovgivning. Reelt sett vil

lovopphevelsen bringe meieriselskaper i samme selskapsrettslige situasjon som i dag gjelder for øvrige samvirkeselskaper - og for så vidt også i tilsvarende situasjon som for aksjeselskaper og ansvarlige selskaper. I praksis innebærer dette at det i all hovedsak vil være det enkelte selskapets vedtekter som virker bestemmende for gjennomføring av fusjon. Disse medlemmer kan ikke se at det i høringsuttalelsene har fremkommet synspunkter som i sterk grad imøtegår dette hovedprinsippet.

Disse medlemmer viser til proposisjonen og det som står foran, og fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

Vedtak til lov

om opphevelse av lov av 25. juni 1936 nr. 4 om enkelte bestemmelser angående meieriselskaper.

I.

Lov av 25. juni 1936 nr. 4 om enkelte bestemmelser angående meieriselskaper oppheves.

II.

Denne loven trer i kraft straks.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre:

Vedtak til lov

om opphevelse av lov av 25. juni 1936 nr. 4 om enkelte bestemmelser angående meieriselskaper.

I.

Lov av 25. juni 1936 nr. 4 om enkelte bestemmelser angående meieriselskaper oppheves.

II.

Denne loven trer i kraft straks.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til proposisjonen og til det som står foran og rår Odelstinget til å gjøre slikt

vedtak:

Ot.prp. nr. 27 (1998-99) om lov om opphevelse av lov av 25. juni 1936 nr. 4 om enkelte bestemmelser angående meieriselskaper, avvises.

Oslo, i næringskomiteen, den 18. mars 1999.

Øystein Hedstrøm,
fung. leder.

Modulf Aukan,
ordfører.

Kjell Opseth,
sekretær.